ՔՍԱՆ ԵՒ ԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ։ Տ. Հ. 24 ՀՈՌԻ, 4383։ TWENTY-THIRD YEAR.

AN ARMENO-AMERICAN
Weekly Journal
of
Politics and Literature,
Published
by
P. M. AYVAD,
Editor and Proprietor,
72 University Place, New York.

# ԱՐԱՐԱՏ
# THE ARARAT.

TO ADVERTISERS.

This paper has an extensive circulation among the Armenians throughout the United States and the principal cities of the world. It is an excellent medium for domestic and international advertisements, securing the very best results.

Rates of advertising will be found on the fourth page.

— ՄԵՐ ՍԿԶԲՈՒՆՔԸ ԱԶԳԻՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆ Է, ՄԵՐ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԱՇԽԱՐՀԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ։— ԱՐԱՐԱՏ, Սեպտեմբեր 30, 1876։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ }
ESTABLISHED AT CONSTANTINOPLE } 1869. ՆԻՈՒ ԵՈՐՔ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 15,
NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 15, } 1891. ՆՈՐ ՀԱՏՈՐ Ա. ԹԻՒ
NEW VOLUME I. NO. } 15.

*Entered at the Post Office at New York as Second Class Mail Matter.*

*SUBSCRIPTION RATES.*

*For United States, Canada and Mexico,*
*One year* ............ $2.00
*Six months* .......... 1.00
*For all other countries,*
*One year* ............ 12s.
*Six months* .......... 6s.

*Remittances should be made by P. O. Money orders, Postal Notes, Express Money Orders, Checks, Drafts, or in a Registered letter.*

*Address all communications to Publisher of the* ARARAT, *72 University Place, New York City.*

## ARTICLE 61 OF THE BERLIN TREATY.

"The Sublime Porte undertakes to carry out, without further delay, the improvements and reforms demanded by local requirements in the provinces inhabited by the Armenians, and to guarantee their security against the Circassians and Kurds It will periodically make known the steps taken to this effect to the Powers, who will superintend their application."

## Freedom of Press in Turkey.

The Armenian papers of Constantinople, reported only a short time ago that the weekly journal, *Hayrenik* (Fatherland), which, in 1876, had the same fate as the ARARAT, in consequence of the Trebizonde affair, but succeeded later to obtain permission to resume its publication, has become a daily paper.

This fact had hardly reached our ears, when the same papers announced that the *Hayrenik* has been unconditionally suppressed by order of the Sublime Porte.

The only reason for this step given in the sublime document is, that that paper has been pursuing an impudent course towards the Turkish government; or, in other words, it did not serve the Porte in the way that was most desired. This is a worse case than any other of its kind known so far.

In 1876, the Armenian journal, *Nor Tar*, (New Age), was suppressed, because it had said that "It is a wonder that the Armenian nation still exists." While only a few days before that Lord Salisbury had made the very same statement in reference to the Bulgarian nation, and the fact was published far and wide, without any interference on the part of the Porte.

If we now look upon the matter from an American standpoint, we certainly will judge that a government which suppresses a paper for uttering such words, should have adopted an equally aggressive attitude towards the government whose representative made a similar statement to be published all over the world.

But, of course, such views are not to be held by Turks.

Now, while everything in Turkey depends on the will and pleasure of the ruling element, and the (mis)governed cannot even lift their voice in order to make known their grievances, can it be expected that such a government will ever be able to take any steps to the better?

At the time when the European Powers inserted the Sixty-First Article in the Berlin Treaty, things, we may say, were not so bad in Turkey. For, then at least, the so-called offense of a paper about to be suppressed was made known to some extent.

At the time when *Nor Tar* was suppressed, the ARARAT remarked: "A government that sincerely pretends to exercise the principles of justice, must not only avoid suppressing newspapers, but must even offer every facility so that they may increase in number.

"It is very important for a government that wishes to make justice the foundation of its laws, to take notice of the above observation."

### A Distinct View on the Armenian Question.

In a recent letter to the editor of London *Armenia*, Dr. Paul Horn, of the University of Strasburg, expresses his views on Armenian Question as follows:

"Being a conservative in politics, I find it difficult to see the only remedy for saving your people in a violent rejection of the shameful yoke which weights upon them. History, however, teaches us that, for Christian nations groaning under Turkish rule, there is no other means of liberation. What in other states cannot be repressed with too much energy, can alone bring about an improvement in the Turkish empire. The Christian nations alone, in my opinion, can promote civilization, whereas the Osmanlis, in spite of all the much talked of reforms, can never fulfil this condition, as long as they remain Osmanlis. Before then the last of the Christian nations in the Turkish dominions can develop their full strength and shake off the unworthy fetters which a minority has imposed on them. Before that event comes to pass, Turkey cannot become a useful member of the European concert. If, now, neither the oppressor himself nor a third party, will or can restore the oppressed to their rights, there remains nothing left to them than to suffer on still longer or to take the remedy in their own hands. These are obvious considerations.

"Whichever resolution your people may choose of these two, may they obtain through it their well-merited and longed for freedom!"

### ADDRESSES ON ARMENIAN CUSTOMS.

At the annual meeting of the New York Academy of Anthropology, held on the 6th inst., in the lecture-room of Cooper Union, Dr. Newton M. Boyajian and Mr. H. M. Kiretchijian delivered interesting addresses on the life and customs of the Armenians, for which they received a vote of thanks from the Academy.

## FOREIGN WORLD.

### ENGLAND'S ANSWER TO THE PORTE.

CONSTANTINOPLE, October 12th, 1881.—The British Ambassador here, Sir William White, has delivered to the Porte England's reply to the latter's note in regard to the recent passage through the Dardanelles of vessels of the Russian volunteer fleet and as to the action taken by the Sultan in that matter.

England's answer to the note the Porte sent to the Powers shortly after the occurrence of the latest volunteer ship incident differs essentially from the replies sent by the other Powers. The note sent to the Porte through the British Ambassador enters into a full explanation of England's position in the matter and clearly defines the ground she takes.

### ATTEMPT AGAINST THE CZAR.

LONDON, Oct. 13th, 1891.—The *Telegraph's* St. Petersburg correspondent says: "A conspiracy against the life of the Czar has been discovered in Kieff. A printing press used in the publication of seditious matter has been seized there, and there is a serious outbreak among the students of the university who have been given to violent revolutionary speeches. Many of them have been put under arrest, but this course has failed to moderate the prevalent agitation, and the spirit of revolt is spreading."

### HORRORS OF THE FAMINE IN RUSSIA.

LONDON, Oct. 13th, 1891.—Advices from various points in Russia state that great masses of peasants are flocking into the towns from the country districts perishing from the want of food. At least twenty-five thousand have passed through Tuinien alone seeking food. Many are falling by the roadside and dying in their tracks. The wanderers have no fuel and the cold is intense. Incendiarism and pillaging are spreading. The destitute Jews, expelled from Kieff, Astrakhan, Moscow and Odessa, are swelling the ranks of the famished thousands. The local authorities everywhere are paralyzed for the want of funds. The organization of relief committees for the distribution of corn to the sufferers has been suspended.

### RUSSIA LAUNGHING NEW SHIPS.

LONDON, Oct. 13—A St. Petersburg despatch says that Russia is pushing with vigor the increase of her navy. An ironclad, the Navarin—rather a significant name for Turkey—was launched on Thursday last, and a half-armored gunboat, the Otiajny, was also launched on the same day. A gunboat, now about completed, will soon follow, and a fleet of torpedo cruisers has been ordered

### TURKS ABDUCT ARMENIAN GIRLS.

LONDON, Oct. 13th—From Constantinople comes an account of more outrages on the Christian Armenians. The Turks who recently carried off a number of Armenian maidens, were permitted by the authorities to retain them, notwithstanding the protests of their parents, on the ground that the girls had become converted to Mahometanism. As no one had a chance to see the girls, and ascertain whether the alleged conversion had any basis of truth, the decision was so manifestly unjust that it created great alarm throughout Armenia. That the alarm was justified is proved by the fact that the abduction and alleged conversion of Armenian girls is now becoming an established Turkish industry.

## THE POLITICAL SITUATION IN THE EAST.*

BY GEORGE WASHBURN, D. D., PRESIDENT OF ROBERT COLLEGE, CONSTANTINOPLE.

THE American papers which come to us have, of late, been full of strange and startling news from the East. Both telegrams and editorials have given us information which was as new to us as to American readers. No doubt the sudden change of Ministry, last week, will furnish material for still more sensational articles.

Meanwhile, we are enjoying the delightful weather on the Bosporus—illuminating the city in honor of the Sultan's accession, attending to our ordinary business, without any idea of the critical position in which we are said to be standing. It is possible that we are not altogether unlike the people of ancient Pompeii, on the slopes of Vesuvius; but it is certain that thus far there have been no extraordinary noises or earthquakes to warn us of any immediate danger. No new "questions" have come upon us of late, and the old ones are *in statu quo*, always threatening, always annoying, but not more pressing than usual.

The change of Ministry, last week, was simply an episode in the existing system of personal government. We do not live in the old times when some great statesmen like Reshid or Fuad Pasha ruled the Empire as Grand Vizier. The whole administration is now in the hands of the Sultan himself, and his ministers are simply his clerks—useful in their way—able to do a great deal in the way of obstruction and something in carrying out the ideas of their master, but having no real authority. A change in the Ministry does not mean a change of policy. It means simply a change of servants. That France and Russia had a hand in it cannot be denied; but in the eyes of the Sultan it was very much as though a friend had called at my house and had complained that the servant who opened the door had insulted him. I might dismiss the servant to please my friend, but it would not follow from this that I should be any more inclined to give him a thousand dollars than I was before. The Grand Vizier has been dismissed; but it does not follow that the Sultan is ready to join a Franco-Russian alliance.

The key to Eastern politics just now is to be found in the diplomatic conflict which is raging here between the Triple Alliance and England on one side, and Russia with France on the other. It is not new. It has been going on for years; but it has been carried on with new vigor since the renewal of the Triple Alliance, and the visit of the French fleet to Russia.

In case of war the alliance of the Sultan with his 400,000 soldiers might decide the fate of Europe, and both parties are equally anxious to secure it. Neither has done so; and it is now pretty well understood that he is wise enough to avoid a formal alliance with either party. It is now the special object of Russia and France to induce him to pledge himself to neutrality. He would be only too glad to be neutral in case of a European war. He would have nothing to gain and everything to lose in such a conflict.

But thus far he has been shrewd enough to see that a pledge of neutrality given now to Russia and France would practically put an end to his neutrality, and make him the ally of his mortal enemy. There is now a powerful Russian fleet in the Black Sea, and in case of war the very first steps would inevitably be to send this fleet to Constantinople to "defend the neutrality of the Sultan." He can see this as well as any one else, and he wants no such aid. My opinion is that he will resist all pressure and keep a free hand; but he is in a difficult position. France and Russia have neglected nothing which could touch either his hopes or his fears. They offer to drive England out of Egypt, to pacify Crete and Armenia, and generally to protect the Empire—and they threaten all sorts of troubles if he refuses; but he is not a child to mistake a wolf for his grandmother.

Still, it is probable that this conflict will go on, and we shall continue to hear rumors of disturbances and dangers of all kinds; for these are only means used to force the hand of the ultan and makes him commit himself to one side or the other.

As Americans we must hope that there will be no European war; and if, unhappily, it comes, we must hope that Russia will gain no such advantage as will enable her to destroy the rising states of Southeastern Europe. Consequently, we must sympathize with the desire of the Sultan to keep clear of any kind of an alliance with Russia, which would not only endanger Constantinople but also the freedom of millions of Christians who are now enjoying the advantages of self-government in Greece, Bulgaria, Servia, Roumania and Montenegro.

The creation of these States has been a just and legitimate settlement of the Eastern question thus far; for it has secured the territory cut off from the Ottoman Empire to the people inhabiting it, and it is a disgrace to our civilization that they should be continually threatened and kept in fear by the unbridled ambition of Russia, which is more than Turkey, the country of the oppressed; and it is a heavy strain upon our sympathy with Republican France to see her people going into wild enthusiasm over an alliance with despotic Russia, and her ambassador at Constantinople acting as the humble servant of Mr. Nelidoff, in his efforts to destroy the States of the Balkan Peninsula.

Fortunately for these States, their overthrow and absorption by Russia could not be tolerated by England or by Austria, Germany and Italy; for Russia, in possession of Constantinople, and extended to the Adriatic, would dominate all Europe and put an end to its liberties; and so we have the Triple Alliance supported by England for their defense. It is fortunate for these new States, but it makes Russia a curse to Europe and the world, as her ambition for more territory has made Europe an armed camp. And now, when her people are starving by the million, Russia herself is spending more than ever in preparations for war.

I can see how any man must sympathize with the Russian people, and I know that educated Russian ladies and gentlemen are delightful acquaintances; but it is beyond my comprehension how any enlightened American can sympathize with the Russian Government.

Of all the new States in the East, Greece, the oldest of them, is now in the most trying position. It has suffered most from Russian intrigues, and its people are always ready to mistake their hopes for realities, and to overestimate their power and influence in the world. The country is now in danger of absolute bankruptcy. It has ex-

* Reprinted in full from *The Independent* of October 8th.

pended money too rapidly for internal improvements; but most of all it has spent enormous sums on preparations for war—including a powerful fleet. No one, in or out of Greece, has much confidence in the existing administration. Individuals, if not the Government, have fomented troubles in Crete, hoping for the support of France and Russia. There is a chronic, feverish excitement in regard to Macedonia, and the situation at Athens is very critical.

Still, these difficulties are only temporary, Greece is destined to be—in time—a rich, strong and prosperous State, if Russia does not come any nearer to her. Her mistakes have been those of a yonng and growing State, which can be pardoned, and her progress has been remarkable. Athens is now one of the most attractive cities in the East.

In Montenegro there is now more peace than there has been for four hundred years, and her enlightened Prince is doing all he can to educate and civilize his people. He is just now sending two young Montenegrins to be educated in Robert College. He sends others to different schools in Europe. It is to be hoped that civilization will not destroy the noble qualities which have so long distinguished this race.

Servia has the misfortune to be the battle-ground of Russian and Austrian political intrigue; and although there is progress there, it is not what it would be if the people were left to work out their own destiny.

Roumania is in a somewhat similar position; but she has had the good fortune, as Servia has not, to have a wise and able King and Queen, and under their guidance there has been wonderful progress. More exposed to Russian invasion than any other of these States, her people have come to value their independence more and more every year. Accustomed for more than a century to look upon annexation to Russia as their manifest destiny, they are now ready to fight for their liberty and resist annexation to the last. The chief weakness of Roumania is the lack of a moral element in the character of the people. It is of a very mixed population, belonging to the Eastern Church and religious in its way, but not moral. The upper classes are specially corrupt, and even the good example of the King and Queen seems to have had little influence upon them.

Bulgaria undoubtedly stands first among all these States in the rapidity with which she has risen from an unknown and oppressed province of the Turkish Empire to an independent position of the first importance in Europe. If any one, twenty years ago, had seriously predicted such a future for Bulgaria, he would have been looked upon as a fool. Of course the importance of Bulgaria is due in great measure to her geographical position; but this would not have made them a nation if they had not, as a people, proved themselves worthy of it. They have developed a capacity for self-government and progress in civilization which astonishes the world; and their management of their most difficult and complicated foreign relations has now the unstinted praise of the greatest statesmen in Europe.

All of these States owe their independence in some measure to Russia, and yet Russia is now their common enemy. I do not think that this is the fault of these States, or that they are to be charged with ingratitude. It is the fault of Russia herself. No doubt the people of Russia fought for the deliverence of their Christian brethren in Turkey with generous feeling, and this fact is still fully appreciated in these States. They are grateful for it, but the Russian Government has never concealed from them the fact that it had no such unselfish motives. They have been told again and again in the most brutal manner by Russian officials that in these wars Russia sought her own interest and not theirs; that their destiny was not freedom but absorption into the Russian Empire. We cannot blame them for being now hostile to Russia. They would much rather be friendly to the Government as they are to the people; but Russia, herself, makes it impossible.


# ԱՐԱՐԱՏ

## ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Կը հրատարակուի Հինգշաբթի օրեր։

Խմբագիր եւ Տէր,
ՓԱՌՆԱԿ ՄԱՏԹԷՈՍ ԱՅՎԱՏԵԱՆ։

ՊԱՅՄԱՆՔ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
Բօսթի, տուրքէ ազատ․

Միացեալ Նահանգաց համար,

| | | |
|---|---|---|
| Մէկ տարեկան | 2 տոլար, | |
| Կէս » | 1 » | |

Օտար երկիրներու համար,

| | | |
|---|---|---|
| Մէկ տարեկան | 12 շիլին, | |
| Կէս « | 6 » | |

Բաժանորդագինք կանխիկ վճարելի են․ և կրնան յղուիլ փոխանակագրով, Բօսթի կամ Էքսփրէսի դրամի հրամանով և կամ վաւերացեալ նամակով։

Թղթակիցներէ կը խնդրուի իւրեանց ստանձնած հրապարակային անուան հետ բուն անուննին ալ խմբագրութեանս գիտցնել, ոչ թէ հրատարակութեան, այլ վստահութեան համար։

Չի հրատարակուած գրութիւնք ետ չեն դարձուիր որ և է պարագայի ներքև։

Ուղղել ամեն գրութիւնք առ
THE ARARAT, 72 University Place, New York City.


ՆԻՒ ԵՈՐՔ, ՀՈԿՏ․ 15, 1891։

Անկախութիւնն՝ չեզոքութիւն ըսել չէ։

Ո՛չ անկախն չեզոք կրնայ ըլլալ և ոչ չեզոքն՝ անկախ։

ԱՐԱՐԱՏ անկախ է ամեն բանի մէջ, իսկ չեզոք՝ ոչնչի։

—o—

«Եթէ ժողովուրդը հօտ մ'է, Լրագիրներն ալ այն հօտին պահապան շուներն են» կըսեն․ վերցո՛ւր պահապան շուներն, այդ հօտը գայլերուն յափշտակութեան մատնեցիր։ — Ա ր ա ր ա տ, Հոկտեմբեր 26, 1876։

—o—

«Բարձրագոյն Դուռը կը խոստանայ առանց այլ ևս յապաղելու գործադրել այն բարւոքումներն ու բարենորոգումները, զորս տեղական պէտքերը կը պահանջեն Հայոց բնակած գաւառներուն մէջ, և անոնց ապահովութիւնն երաշխաւորել Չէրքէզաց և Քրդաց դէմ։ Այս նպատակաւ ձեռք առած միջոցները պարբերաբար պիտի ծանուցանէ տէրութեանց, որք անոնց գործադրութեանն պիտի հսկեն։» — Յօդուած 61, Պէրլինի Դաշնագրութեան։

—o—

«Բոլորովին անյոյս բան է ակնկալել որ Դուռը երբէք քաղաքակրթեալ Կառավարութեան մը պարտականութիւններն պիտի կատարէ Թրքական Կայսրութեան այդ (Փոքըր Ասիոյ) մասանց մէջ։ Թրքական վարչութիւնը թէ պիղծ և թէ տկար է, և այդպէս պիտի ըլլայ մինչեւ որ վերջը գայ։» — Արկայլի Դուքսը, ի Միթինկին Մանչէսդըրի, Նոյեմբեր 25, 1891։

—o—

☞ Ներկայ տարւոյս սկիզբէն ԱՐԱՐԱՏի կէս տարեկան բաժանորդ գրուողաց պայմանաժամը 13րդ Թուով Լրացած ըլլալով, խմբագրութիւնս յարգանօք կը խնդրէ այնպիսիներէն վերանորոգել իրենց բաժանորդագրութիւն։ ☜

Ինքզինքը ազգին գործին նուիրեալ հռչակող, և իւր ամեն յատկութիւնները, գլխաւորաբար հայկաբանական ոճը՝ գոնուածներէն վեր դասող, բայց սեն ու ճերմակը իրարմէ չկրցող որոշող թերթի մը համար ի՞նչ հարկ կայ չարժառիթ ըլլալ ազգին նպատակին չծառայող և հասարակութեան մէջ երկպառակտում ձգելու միայն օգուտ ունեցող լոկ անձնական հակակրութենէ յառաջ եկած վիճաբանութեանց։

"When you don't know what to do, do nothing." — Երբ ինչ ընելդ չգիտես, ոչինչ ըրէ։

## ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԴԱՍԵՐ։

—o—

Ներկայ Թուով կսկսիմք մի սիւնեակ նուիրել, տեղական և Թեւերս ազգային ամենակարեւոր պէտքի մը, այսինքն է՝ երկրիս մէջ իրենց ապագան բարւոքելու համար ի Միացեալ Նահանգս գաղթող և երկրին լեզուն չգիտցող և կամ ուսանելու դիւրութիւն չունեցող ազգայնոց ստուար մեծամասնութեան ընծայել Անգլիերէն լեզուն ուսանելու դիւրութիւնն, ամենագործնական ոճով և միջոցաւ մը։

ԱՐԱՐԱՏի իւրաքանչիւր Թիւը պիտի պարունակէ մէկ շաբաթուան դաս մը մինչև որ ընթացքը աւարտի․ և սոյն ընթացքին հաւատարմութեամբ հետեւողք անտարակոյս քիչ ժամանակէն կարող պիտի ըլլան առօրեայ կենաց մէջ իրենց պէտք եղածէն աւելի տեղեակ ըլլալ Անգլիերէն լեզուին։

Այս ուսողութեան գործաւոր դասուն ունեցած օգուտները ԱՐԱՐԱՏի սիւնեկաց միջոցաւ արդէն բացատրած եմք, և չեմք կարծել որ այժմ կրկնել պէտք ըլլայ։

Պր․ Արամ Այվատ, սոյն դասախօսութեան երկասիրողն, նոր հասկցողի մը համար հարկ եղած հրահանգներն կուտայ միեւնոյն սիւնակին մէջ, պարզ Հայերէնով․ վարժապետի պէտք չկայ ուսերչն վեր գլուխ մը ունեցողին համար։ Դասագրքի կամ երթեւեկութեան ծախք և կամ ժամանակի կորուստ ալ չկայ։ Տարեկան միայն երկու տօլարով, դասատու և դասագիրք, տարին 52 անգամ եղբայր Սամուէլի Թղթատարութեան միջոցաւ ոտքերնիդ կուգան, ձեր գրպանի կանաչ տօլարներու Թիւը բազմապատկելու, Անգլիերէն լեզուն ուսուցանելով։ Կամք ունի՞ք։ Առէ՛ք Արարատը ձեռքերնիդ և այս օրէն սկսեցէք։

Բայց ձեր դրացիէն փոխ մի առնէք զայն, պատշաճ չէ։

## ՄԱՄԼՈՅ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ։

—o—

Կոստանդնուպօլսոյ Հայ լրագրաց մէջ քիչ ժամանակ առաջ կարդացինք թէ «Հայրենիք» Լրագիրը՝ որ Տրապիզոնի դէպքին առթիւ բաղդակից գտնուեցաւ ԱՐԱՐԱՏին, բայց ի վերջոյ յաջողեցաւ վերստին հրատարակման արտօնութիւն ստանալ, այս անգամ օրաթերթի վերածուած էր։

Այս լուրն հազիւ լսուած էր, երբ Լրագիրք վերստին ծանուցին թէ Բարձրագոյն Դրան հրամանաւ «Հայրենիք» իսպառ խափանուած է։ Պատճա՞ռ․ պատճառ սա նշանակուած կայ այդ պաշտօնական գրութեան մէջ որ, այդ Թերթը յամառ ընթացք մը կը բռնէ եղեր, զոր հաւատարմութեամբ Հայերէնի Թարգմանելով ըսել պիտի ըլլայ՝ ճշմարտութիւնը միայն կը գրուցէ և Դրան գրէ ըսած բանը չգրեր եղեր։

Այս պարագան մինչև հիմայ մեր գիտցածներէն շատ աւելի գէշ է։

1876ին «Նոր Դար» Լրագիրը եպարգոսական հրամանաւ խափանման դատապարտուեցաւ, «Այսօր Հայ ազգին կայ ըլլալը հրաշք է» ըսած ըլլալուն համար։ Մինչդեռ ճիշդ մի քանի օր առաջ ալ Լօրտ Սալիսպըրի «Պուլկար ազգին կայ ըլլալը հրաշք է» ըսած ըլլալուն լուրը ուրիշ Լրագիրք հրատարակած էին։

Անտարակոյս եթէ այժմ այս խնդրոյն վրայ Ամերիկեան աչքով հայիմք, պիտի դատեմք թէ այդ լեզուն գործածող Լրագիր մը առանց դատաստանի խափանման դատապարտող կառավարութիւն մը՝ նոյն աստիճանի յանդիմանական ընթացք մը բռնելու էր միեւնոյն խօսքն բերնէն հանող պաշտօնէին ներկայացուցած կառավարութեան դէմ։ Բայց ինչ և է․ այս տեսութիւնը Թրքաց հասկացողութենէն վեր է։

Հիմայ մեր ճիշդ ըսել ուզածը սա է թէ՝ քանի որ Թուրքիոյ մէջ ամեն բան կառավարողին կամքէն և հաճոյքէն կախումն ունի, և կառավարեալն բնաւ ձայն չկրնալ ունենալ, տակաւին դրան կառավարութենէն կրնա՞յ յուսացուիլ որ երբէք պիտի կարողանայ դէպի բարին քայլ մը առնել, և իւր հպատակաց ցաւերը դարմանել, երբ մինչև իսկ չուզեր նա դոյա ցաւերն գիտնալ։

Հայ ազգին բարեկամ կառավարութիւնները Հայաստանի մէջ բարենորոգման պէտքն զգալով Պերլինի դաշնագրին մէջ 61րդ յօդուածը դրած ժամանակին, իրաց վիճակը ասկէ լաւ էր կրնամք ըսել․ զի, թէև այն ատենն ալ առանց դատաստանի, գէթ խափանեալ Լրագրի մը յանցանքն իրաւացի կամ անիրաւ իրեն իմաց կը տրուէր։

Բոլորովին անտեղի չըլլար եթէ հոս կրկնեմք «Նոր Դարի» խափանման առթիւ ԱՐԱՐԱՏի ըրած սա ճշմարիտ դիտողութիւնն թէ՝

«Անկեղծութեամբ արդարութեան սկզբունք գործադրութեան ենող տէրութիւն մը ոչ միայն Թերթ խափանելու է, այլ և դիւրութիւն տալու է որ երկրին մէջ Լրագիրք շատնան, և շատ հրատարակուին։ Արդարութիւնը իւր օրինաց հիմ դընել ուզող տէրութեան մը խիստ պէտքի բան է որ վերոյիշեալ կէտը ուշադրութեան առնու։»

## ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՅՍ։

Ֆիլատէլֆիա, Սեպտ․ 6 1891։

Մարդկային կեանքն բաղկացում'է զանազան վիճակաց, ժպտի և արտօսրի, ուրախութեան և տրտմութեան, սիրոյ և ատելութեան, գըթոյ և անգթութեան, սգածման և Թմրութեան և միակ արուեստական զօրութիւնն որ կարող է սոյն վիճակներ սփոփել և կամ սաստկացնել է «Երաժշտութիւն։»

Սա մի մոգական զօրութիւն է որ կազդէ ամեն բանականութիւն ունեցող էակի և իւր մէջ կը բովանդակէ անզօրին՝ ոյժ, տգետին՝ իմաստութիւն, ոգացելոյ՝ մխիթարութիւն, երկչոտին՝ արիութիւն, եկեղեցականին՝ մաքուր հոգի և բանաստեղծին՝ սրաթռիչ Թեւեր։

Սոյն արուեստ ընկեր է նաև մենուկին և բարեկամ պանդխտին։ Ի՞նչ մխիթարութիւն ունի հովիւն, մինչ նա ցուպ ի ձեռին մթաբստուեր անտառաց, ճախնային հովտաց, ժայռային լեռանց, և դալարագեղ մարգաց մէջէն իւր խաշինքն կը հովուէ․ ի՞նչ ունի նա ի ձեռին, երբ կէս օրուան կիզիչ արեւէն խոնջեալ, կը քաշուի մի հովանւոյ ներքև, ո՞վ ունի նա իրեն ընկեր սոյն ամայութեանց մէջ։ Ոչի՛նչ, բայց միայն իւր սրինգն։ Եւ քանի՞ քաղցր է լսել սոյն ամայութեանց մէջ հովուական սրնգի մը ներդաշնակ տաղերգն, միանալով դաշտային քաղցրաբոյր զեփիւռներու հետ, և ո՞ր անցորդ չ'ընդհատեր իւր ընթացք և չ'ունկնդրեր մի քանի վայրկեաններ սոյնօրինակ ախորժելի երաժշտութեան մը։ Կարդացէք Հոմերի «Իլիական»ն, և անդ պիտի գտնէք թէ քանի՛ քաղցր է հովուական կենցաղն, նոյն իսկ սոյն ամայութեանց մէջ։

Երաժշտութիւնը մի գերբնական զօրութիւն է որ կազդէ ամէն կարգի անհատից, թէ մեծին և թէ պզտիկին, թէ գիտունին և թէ տըգետին, թէ ծերին և երիտասարդին։ Ո՞ր սիրտ չբաբախեր և ո՞ր զգայուն հոգի չի սարսռիր, երբ կը տեսնէ մի կոյս, որ փափկիկ մատունքն ճարտարութեամբ կը խաղան դաշնակին վրայ։ Անդ պիտի ախորժիս և բեկրիս և քու մէջդ նոր կարողութիւն մը պիտի զգաս գնահատելու գեղեցիկն, թէ տգէտ ես․ երեւակայութիւնդ պիտի ուսանի նոր աշխարհի մը մթնոլորտին մէջ, թէ գիտուն ես․ երիտասարդութեանդ քաղցր յիշատակներն պիտի զարթնոյն մտացդ մէջ, թէ ծեր ես․ իսկ թէ երիտասարդ ես, ինքզինքդ պիտի կարծես գտնել կենաց երանաւէտ դրախտին մէջ, ուր վերջալուսոյ ճառագայթք կը մարին սիրոյ ովկեանին մէջ։

Սոյն արուեստի ներգործելու եղանակք բազմադիմի են։ Ի՞նչ է այն զօրութիւն որ մոռնալ կուտայ պատերազմի դաշտին մէջ գտնուող զինուորին ամենայն ինչ, իւր մանկութին թէ չափահաս է, իւր սիրելի ամուսինն թէ ամուսնացեալ է, և իւր տարփուհին թէ երիտասարդ է, և նոյն իսկ մոռնալով իւր կեանքն, ստացած մի անզսպելի քաջութիւն, սուր ի ձեռին կը նետուի ի պատերազմին, կատաղի առիւծի մը նման մռնչելով, կամ մահ և կամ յաղթութիւն․ ի՞նչ նպատակի կը ծառայեն անդ գտնուող ահեղագոչ փողք, ո՞չ ապաքէն դոյա զօրութիւնն էր որ զգայազիրկ ըրաւ զինուորն։

Չեմ ուզեր աւելի երկարել խօսքը՛՛ սոյն արուեստի յատկութեանց վրայ և Թողուլ կը Թողում ընթերցողացս անձնական փորձառութեան զի նպատակս չէ երկարօրէն դասախօսել աստանօր սոյն արուեստի մանրամասն պարագայից վրայ․ այլ միայն փոքր ի շատէ հասկցնել մեր արգոյ ընթերցողաց, թէ երաժշտութիւնն ի՞նչ աստիճանի ազդեցութեամբ կը ներգործէ մարդկային հոգւոյն վրայ։ Մանաւանդ քաղաքիս մէջ գտնուող Հայ գաղթականութեան, ոյք այժմ նոր աշխուժիւ սկսած են իրենց մէջ մըշակել Հայկական սքանչելի եղանակներն և որք կը գործածուին իրենց ամսական ժողովներուն առթիւ, մի քանի վինահարներու (քէման) առաջնորդութեամբ․ և անուրանալի իրողութիւն մ'է թէ սոյն երաժշտական խումբ նոր մղում մը տան ժողովոց բարւոքման և յառաջդիմութեան, թէև սոքա դեռ բոլորովին անփորձ երգեցողներ են։ Տարակոյս չկայ թէ մեր հայրենակցաց սոյն ընթացք յոյժ գովելի է և ապարդիւն չպիտի լինի նոցա աշխատութիւն քանի որ կը շարունակուի, ինչպէս իւր համառօտ անցեալն ցըցուց մեզ թէ յոյժ օգտակար կրթութիւն մ'է։ Չմոռնամք նաև ըսելու թէ սոյն օրինակ խումբ մը կազմելու խորհուրդն յղացողն և կազմակերպողն Տր․ Հ․ Գ․ Քէպապեան է եղած և որ զանց ըրած չէ ցարդ ո՛ և է զոհողութիւն սոյն գործի յառաջացման համար, ուստի կը փութամք աստանօր մեր խորին շնորհակալութիւնն յայտնել իւր սկսած վսեմ գործոյն համար։

Երանի թէ ամեն Հայու սրտին մէջ զարթնուր սոյն փափաք, զի ինչպէս ի վերև յիշեցինք արդէն, մեծ է սոյն արուեստի ազդեցութիւնն ժողովրդոց վրայ։

ՎԱՀՐԱՄ։

## ՀԱՅ ԱՂՋԻԿՆԵՐ ԹՈՒՐՔԵՐԷ Կ'ԱՌԵՒԱՆԳՈՒԻՆ։

Լօնտօնէն Հոկտեմբեր 13 Թուականաւ կը հեռագրեն թէ Կ Պոլսէն անդ հասած են Հայոց վրայ գործուած նորանոր բարբարոսութեանց լուրեր։ Այն Թուրքերը որոնք վերջերս առեւանգած էին քանի մը Հայ աղջիկներ, կառավարութեան կողմանէ արտօնուած են զանոնք իրենց քով պահելու, ծնողաց ըրած բողոքանաց հակառակ, առարկելով թէ աղջկունք Մահմէտական կրօնը ընդունած են։ Քանի որ ոչ ոք կրցած է աղջիկները տեսնել հասկնալու համար այս կրօնափոխութեան ճշմարիտ կամ սուտ ըլլալը, տրուած վճիռը այնչափ ակներեւաբար անարդար է որ ամբողջ Հայաստանի մէջ մեծ տագնապ կը տիրէ։ Թէ արդարև տեղի կայ տագնապանաց կրնայ ապացուցուիլ սա իրողութեամբ թէ, այժմ Հայ աղջկանց առեւանգումը և իբր թէ կրօնափոխութիւնը, Թրքական հասատատ գործունէութիւն մը դարձած է։

## Հ․ Մ․ Ա․

Հայկական Միութեան ներկայ շըրջանի երկրորդ նիստն տեղի ունեցաւ անցեալ Շաբաթ գիշեր, ընդ նախագահութեամբ Տիար Պօղոս Յակոբեանի, ի Գուբըր Եունիըն, ի ներկայութեան սովորականէն աւելի անդամոց և բազմաթիւ այցելուաց։ Ներկայ շրջանի պաշտօնէից ընտրութեան ձեռնարկելով ընտրուեցան Տիարք Յովհաննէս Ս․ Թավշանճեան ատենապետ, Յովհաննէս Հիւրմիւզ, փոխ-ատենապետ, Երուանդ Խիւտավէրտի, ատենադըպիր, Տօք․ Անդրանիկ Իշխանեան փոխ-ատենադպիր, Յովհաննէս Յակոբեան, գանձապետ, Տօք․ Սմբատ Գաբրիէլեան, Գործադիր Ժողովոյ կազմիչ, Տիգրան Տատրեան, դրապահ։ Յետ ընտրութեան Տիար Յովհաննէս Թավշանճեան ատենաբանելով խիստ հետաքրքրական տեղեկութիւններ տուաւ իւր վերջի ճամբորդութեան առթիւ ի Թուրքիա տեսածներուն նկատմամբ․ բայց յարգոյ ատենաբանին բաւական կարենալ խօսելէն առաջ ժողովոյ փակման ժամն հասած ըլլալով ժողովն միաձայնութեամբ խնդրեց Տիար Թավշանճեանէ յառաջիկայ նստին շարունակել իւր ատենաբանութիւն։

Սոյն նստի մէջ Գործադիր ժողովոյ յանձնարարութեամբ և քուէից միաձայնութեամբ Հայկական Միութեան անդամ ընտրուեցան Տիարք՝ Տօք․ Յովհաննէս Արշակունի, Ս․ Յ․ Սարրաֆեան, Կ․ Զաքէոսեան, Յ․ Թապուրեան, Գ․ Ստեփանեան, Պ․ Համմալեան և Գ․ Թամզարեան։

## ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կիրակի գիշեր քաղաքս հասնող Եւրոպական շոգենաւները սոսկալի փոթորկի բռնուած են ճամբան, և ճամբորդներէն 20ի չափ անձանց մարմնոյն զանազան մասերը վնասուած ըլլալով երերալու անկարող վիճակի մէջ կը գտնուէին:

—o—

Քաղաքիս մի ցուցատան մէջ վեց կայտառ մարդիկ այժմ իրարու հետ կը մրցին տեսնելու համար թէ որ՞ն ամէնէն երկար կրնայ ծոմ մնալ. իրենց նպատակն է Սինեօր Սուցցիի քառասուն և հինգ օրեայ ծոմը գերազանցել: Աստուած չատ քաշել չտայ:

—o—

Գահիրէէն Մեծ. Տիար Արամ Փափազեան քաղաքս կը գտնուի իբր 3 շաբաթէ ի վեր, մի քանի անձնական գործոց կարգադրութեան համար: Յիշեալ ազգայինը Անգլօ-Եգիպտական կառավարութեան պաշտօնեայներէն ըլլալով երկու շաբաթէն իւր պաշտօնատեղին պիտի վերադառնայ:

—o—

Կոստանդնուպօլսէն Մեծ. Կիւլլապի էֆէնտի Կիւլպէնկեան, կրտսեր որդի հանգուցեալ Մհի. Սերովբէ էֆէնտի Կիւլպէնկեանի, մի քանի շաբաթէ ի վեր քաղաքս կը գտնուի: Կըսուի թէ դիտաւորութիւն ունի արտածութեան և ներածութեան վաճառատուն մը հաստատել աստ:

—o—

Ամսոյս 6ին Նիւ Եօրքի Մարդաբանական Ակադէմիաի ի Գուբըր Եունիըն ունեցած տարեկան ժողովին մէջ, տեղւոյս ազգայիններէն Տօք. Նաւօն, Մ. Պօյաճեան և Տիար Հրանդ Մ. Քիրէչճեան խօսեցան Հայկական կենաց և սովորութեանց վրայ, որու համար ժողովն իւր շընորհակալութեան քուէն յայտնեց նոցա:

## ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սպանիոյ վերջին յորդահոսութեանց զոհ գնացող անձանց թիւը պաշտօնական հաշւով 500ի կը հասնի:

Կը հաշուի թէ երեսուն երկու միլիօն Ռուս գիւղացիք խեղճ վիճակի մէջ են այժմ, և պէտք է իրենց հոգ տարուի յառաջիկայ 10 ամիսներուն մէջ:

Կիրակի գիշեր Գալիֆօրնիոյ զանազան մասանց մէջ երկրաշարժի ուժգին ցնցում մը զգացուած, է որ կէս վայրկեան տեւած և մի քանի շէնքերու թեթև վնասներ հասուցած է:

Ջարլզ Սթիւարթ Բարնէլ, որոյ մահուան գոյժը մեր անցեալ թուով հաղորդեցինք, Կիրակի օր ի ներկայութեան յոգնախառն բազմութեան թաղուած է ի Տըպլին, Իրլանտայի մայրաքաղաքը:

Սըր Ուիլեըմ Հուայթ, Կ. Պօլսոյ Անգլիական դեսպանը, Երկուշաբթի օր, Բ. Դրան յանձնած է, Տարտանէլի մասին Թուրքիոյ գրկած շըրջաբերականին մի պատասխանը: Անգլիոյ բռնած դրութիւնը կատարելապէս բացատրուած է յայնմ:

Ալապամա նահանգի Պըրմինկհամ քաղաքին մէջ մի քանի տղայք կատուի մը վրայ քար իւղ լեցնելով կըրակի կուտան: Կատուն մերձակայ տուն մը վազելով կը բռնկցնէ զայն որոյ յարակից տունն ևս կայրի: Վընասը եղած է իբր 5000 տօլար: Չի գիտցուիր թէ կատուին վախճանը ինչ եղաւ:

Քանզասի Թօբիքա քաղաքին մօտ, երկրագործ մը անցեալ Ուրբաթ առաւօտ իւր խոզերը կերակրելու կերթայ և չի վերադառնար: Կինը տարակուսելով անոր ետևէն կերթայ և գետինը փռուած կը գըտնէ իւր ամուսնոյն մարմինն որոյ վերայ յիսունի չափ խոզեր կը կըռուէին և կը յօշոտէին զայն:

Պօսթօնի Երրորդութեան Եկեղեցւոյ (Եպիսկոպոսական) քարոզիչ Արժ. Ֆիլիփս Պրուքս երէկ Մասչիուսէց նահանգի Եպիսկոպոս ձեռնադրուեցաւ Պիշըփ Ուիլեըմսէ ի Պօսթօն: Նիւ Եօրքի Եպիսկոպոս Գեր. Հ. Գ. Բօդըր ձեռնադրութեան քարոզն խօսեցաւ: Գեր. Ֆիլիփս Պրուքս Հայ ազգին ջերմ համակրողներէն մին է:

## ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ Է

[Շարունակութիւն տե՛ս «Արարատ» Թիւ 13.]

Բարեկամներիցս մինը պատմում էր ինձ հետեւեալը: Երբոր Ռուսաց զօրքերը պէտք էր դուրս գային Էրզրումից և լուր տարածվեցաւ որ Էրզրումի Հայերը գաղթում են մեր զօրքերի ետեւից դէպի Ռուսաստանի սահմանները, Թիւրքաց տէրութեան ներկայացուցիչ Էրզրումի մէջ՝ Ալի էֆէնդի Արաբզատէ բացականչեց մի մասնաւոր խօսակցութեան ժամանակ. «Թո՛ղ կորչեն այդ Հայերը, իսկ նրանց տեղ թող գան այստեղ ռուսահպատակ մահմետականները, մենք գոնէ խիտ մահմետական ազգաբնակութիւն կունենանք, ազատ քրիստոնէական տարրից:» Այդ խօսակցութեան ներկայ է գտնվում Էրզրումի Պարսից հիւպատոս Միրզա Ալապկեր-խանը. «չատ բարի, ասում է Պարսից կօնսօլը, ասենք թէ Հայերը բոլորն էլ գնացին Հայաստանից և նրանց տեղը եկան մահմետականները. բայց հարցնում եմ ձեզ, այն ժամանակ ո՞վ կաշխատի, ո՞վ արհեստով կը պարապի այս երկրում, ո՞վ կը մշակի երկիրը, ո՞վ կը տայ տէրութեան հարկի մեծ մասը.... Հայերից, այդ աշխատող տարրից զրկվելով, կը զըրկվէք ձեզ կերակրողներից, ձեզ կարող է սով սպառնալ:»

Ալի էֆէնդին փոքր ինչ մտածելուց յետոյ, պատասխանեց. «այդ էլ ճշմարիտ է:» Եւ այդպէս նայում են Հայերի վրայ Թուրքիայի պետական ամենաբարձր շրջաններում անգամ: Թուրքերը գիտեն, չատ լաւ են հասկանում, թէ որքան Հայերը հարկաւոր են, անհըրաժեշտ են Թիւրքիային. բայց այսու ամենայնիւ ատում են նրանց և սիստեմական կերպով ճնշում են նըրանց: Իսկ Եւրոպան չէ ճանաչում Հայաստանը և Հայերին: Եւ Հայոց խնդրի յարուցվելու ժամակ Եւրոպան ուշադրութիւն չդարձրեց Հայ ազգի արժանաւորութիւնների վրա, այլ պահանջում էր, իր դիպլօմատիական ագէնտներից միմիայն թըւեր Հայերի մասին: Մի ազգի մասին տեղեկութիւն ունենալու համար չէ կարելի բաւականանալ միմիայն թըւերով, վարվել ազգի հետ ինչպէս մի հօտի հետ,—հաշվել ինչպէս տավարի գլուխներ են հաշվում.... Եւ կօնսուլները անճիշդ տեղեկութիւններ էին տալիս: Օրինակ Էրզրումի Ֆրանսական կօնսուլ Պ. Ժիլբէր տեղեկութիւն տուեց իր տէրութեանը, որ ամբողջ Հայաստանում կէս միլիօն Հայ կայ միայն... Նշանաւոր է որ Պ. Ժիլբէր ինն տարի է որ ապրում է Հայաստանում:

Ցաւալի է որ Բերլինի կօնգրէսին ներկայացած Հայ պատգամաւորները հոգեւորականներ էին: Բայց եթէ այդ պատգամաւորները աշխարհական, լուսաւորված մարդիկ լինէին, եթէ փոխանակ ներկայացնելու այն անկենդան, մեռածին օրգանական կանօնագրութիւնը, որտեղ Եւրոպայի ուշադրութիւնը դարձվում էր Հայաստանում բընակվող Հայերի թւի վրայ միայն, մեր պատգամաւորները ներկայացընէին Հայոց ազգի տնտեսական, կուլտուրական յատկութիւնների նըկարագիրը, նկարագրէին Հայերի քաղաքակրթական արժանաւորութիւնները, ներկայացնէին Հայաստանի պատկերը, ինչպէս նա կայ, Հայերի, Ասիայի խորքերում բնակվող այդ Եւրոպացիների նկարագիրը, ինչպէս նրանք կան,—գուցէ արեւմտեան Եւրոպան կը համոզվէր որ Հայաստանը նոյնքան արժանի է ազատվելու Թիւրքաց տիրապետութենից և անկախ քաղաքական կեանքով ապրելու, որքան այն երկիրները, որոնք ազատվեցան Թիւրքաց տիրապետութենից: Ամբողջ Եւրոպայից գուցէ միայն Անգլիան չատ լաւ է ճանաչում Հայաստանը և Հայերին, լաւ է ուսումնասիրել այդ երկրի բնական հարստութիւնները, այդ երկրի բնակիչների քաղաքակրթական յատկութիւնները

Շատ քիչ ցեղերին աշխարհիս երեսին վիճակված է եղել պատմութեան մէջ աւետել մարդկութեանը մի որ և է նոր բարոյական սկզբունք: Ամեն ազգ ունի, ի հարկէ, իր կոչումը, խաղում է մի յայտնի դեր մարդկութեան մէջ, բայց ամենքը օրինակ, Հրէաներ, Ֆրանսացիներ, կամ Գերմանացիներ չեն..: Հրէաստանի հողի վրա երկու անգամ ծնվեցան մարդկութեան երկու ամենամեծ աստուածային վարդապետութիւններ՝ Մովսիսականութիւն և Քրիստոնէութիւն: Ֆրանսացիները իրանց մեծ յեղափոխութեան ժամանակ աւետեցին մարդկութեանը մարդու իրաւունքների գաղափարը:

(Շարունակելի:)

## ԼՈՒԹԵԱՆ ՊԵՏՆ

[Շարունակութիւն տե՛ս Թիւ 14:]

### ԳԼՈՒԽ Դ.

Երկար ժամանակ իմ գրութեանս պատասխանին սպասելով մնացի: Ծրագս վառելով հասնելու վրայ էր և սկսայ վախնալ որ ամեն բանէ ետք հաւանականաբար այս տունէն պիտի մեկնէի առանց հոն մտած վայրկեանէս աւելի բան մը գիտցած ըլլալու: Ցանկարծ դուռ մը իւր ճչող օղակներուն վրայ ոլորելով բացուեցաւ և դողդոջուն ծերունի մը, ձեռքը կանթեղ մը բռնած, այս բացուածքին մէջ կեցաւ երեսիս ժպտելով: Միևնոյն դէմքն էր զոր տեսած էի առաջ, բայց հիմայ նուազագոյն ոգեկան և անբնական կերևէր, քայլ մը ետ կոխելով նշան տուաւ ինձ որ ներս մտնեմ: Սեամը անցնելուս պէս դուռը ետևս գոցուեցաւ և ծերունին ամենայն զգուշութեամբ զայն կղպեց: Ընդարձակ սենեակի մը մէջ էի, ճոխապէս կարասեալ, և յայտնի էր որ սարդեր չատ ժամանակէ ի վեր նորա սիրած էին: Սարդի մեծ ոստայններ առաստաղէն օրրաններու պէս կախուած էին, և տարիներու փոշին ամեն բանի վրայ նստած էր: Երկու մարդկային կմախք, ամբողջովին սարդի ոստայնօք ծածկուած դէմս կը կենային պատին տակ: Իմ լռիկ առաջնորդիս հետեւելով երկայն և նեղ անցքի մը մէջէն գացի որու ծայրը թանձր դուռ մը կար երկաթէ մեծ թևերով՝ ամրացած: Զայն բանալէ առաջ, այս օտար ծերունին կանթեղը սեղանի մը վրայ դըրաւ և ետին դառնալով դէմ առ դէմ երեսս հայեցաւ: Ո՛վ զթալից երկինք. ուրիշ մի մարդու դէմքն էր այժմ որ կը հայէր ինձ. երեսին վրայէն խոր գծերն անհետացած էին, և աչքերն աւելի փայլուն և աւելի ի մաստուն կերևէին: Ո՛չ, միևնոյն դէմքն էր, մինչդեռ աչքերս անձկանօք զայն կը դիտէին, այդ սոսկալի ժպիտը սկսաւ նորա վրայի գծերը խորացնել, և նորա տէրն անցքէն մի քանի քայլ դէպի վար յառաջանալով երկու ձեռքով տձեւ չարժում մը ըրաւ, որով ըսել ուզեց որ իւր չատ մօտէն պէտք էի ընթանալ: Ցետոյ մեծ դուռը բացաւ և զարմանօք տեսայ որ ադկէ բաց օդին մէջ կերթցունէր: Ի՞նչ մըթութեան մէջ ընկղմելու վրայ եմք արդեօք, հարցուցի ինքնիրենս, դըրան մէջէն դուրսը զննելով. և երբ դէպի դուռը ոտք կոխեցինք, վերստին սկսայ այն նախազգիչ գոռումն լսել: Որչափ որ կրնայի, նորա սրնքաց մօտէն հետեւեցայ անոր, նեղ շաւղի մը մէջէն, որ կը թուէր թէ խոտով ծածկուած ընդարձակ շրջապատի մը մասն կը կազմէր: Վերջապէս նա կեցաւ, և գրպանէն դէզ մը բանալի հանելով, տանը ետեւի բաժանմանց միոյն վըրայ դուռ մը բացաւ: Ձեռքն երկարեց մինչեւ որ ինձ դպաւ, ուզելով ապահով ըլլալ որ տակաւին ես հոն եմ: Դուռն բացաւ և մեղմապէս լուսաւորուած յարկի մը մէջ մտանք: Գաղտնեւոր առաջնորդըս սենեակին կեդրոնը վառող կանթեղի մը լոյսն վեր դարձուց: Մատենադարան մը էր սա, և պատերուն վրայ գետնէն մինչեւ առաստաղը գիրքով լցուած էին: Ելեքտրածին հողեղինաց մեծ չարք մը, երկրագունդք, աշխարհացոյց տախտակք, և ուսումնականի մը վերաբերեալ ուրիշ պիտոյք սեղանը կը չրջապատէին: Ցայտնի էր որ այս սեղանը կը գործածուէր գրելու համար, որովհետեւ նորա վրայ գրիչներ կը գտնուէին և մարդկային կմախքի մը գագաթը իբր կաղամար կը գործածուէր՝ աչաց երկու խորերուն մէջ մելան լեցուած ըլլալով: Աթոռի մը մէջ նստած էի, և գլխս հոն բերող փոքրիկ ծերունիէն որ և է նշանի մը կսպասէի: Բայց ո՞ւր էր նա, չուրջս դառնալով չորս դիս հայեցայ. իմ վայրկենական մտազբաղութեանս միջոցին նա սենեակէն մեկնած էր: Հազիւ վերստին տեղս նստած էի, երբ դուռ մը բացուեցաւ և ձիւնի պէս ճերմակ մազերով, յարդ աձիլուած բայց դեղնած և գծաւորուած դէմքով պատկառելի անձ մը կամաց մը դէպի յիս եկաւ:

Ոտքի ելայ և քայլ մը կամ երկու յառաջացայ: Նա մօտեցաւ և անընդհատ աչացս մէջ հայեցաւ: Մեղմութեամբ և տխրութեամբ իւր հայուածքը տախտակամածին վրայ դարձուց, որ կը ցուցնէր թէ խորին մտածման մէջ էր: Իւր չրթունքէն խորին հառաչանք մը արձակուեցաւ իբր թէ հին յիչատակ մը նորա մտածմանց խորը թափանձելով զայն դուրս վանած ըլլար:

(Շարունակելի:)

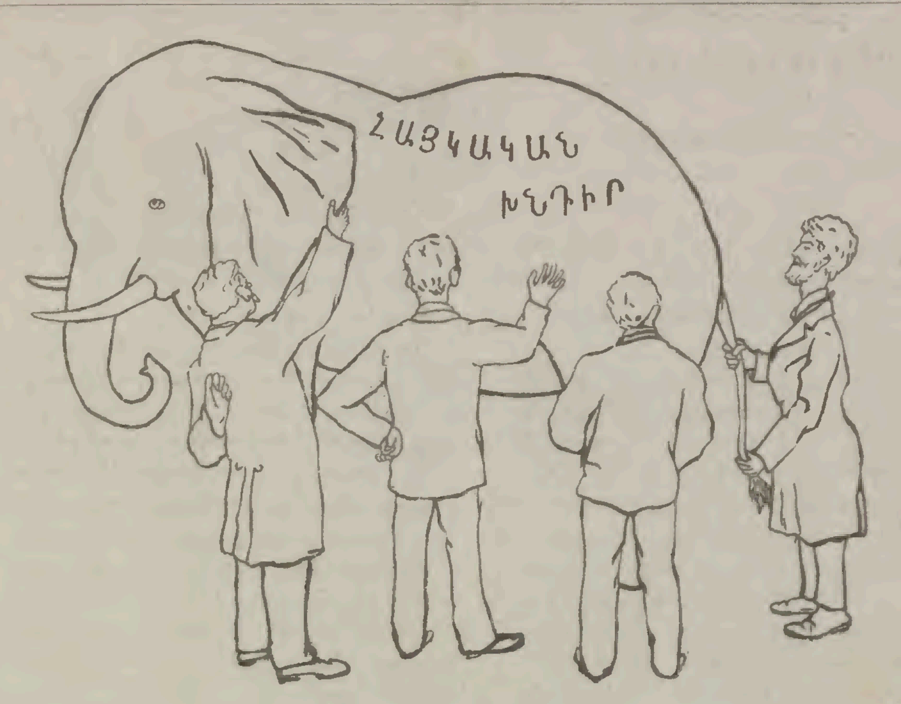


ԹԷ ԻՆՉ Է ՓԻՂՆ. — ԱՌԱԿ:

Կը պատմեն թէ, ժամանակաւ,
Ջորս կոյր մարդիկ, սուտ թէ իրաւ.
Կը փափաքին տեսնել մի փիղ,
Որ ինչ ըլլալն գիտնան ուղիղ.
Ուստի կերթան առաւօտուն,
Մի մերձակայ անասնատուն.
Պահապանը պարկեչտօրէն,
Ներս մտցնէ զանոնք մէկէն.
Ցետոյ փղին քով տանելով.
Շարէ զանոնք մին միւսին քով:
Կոյր մարդիկը ուշի ուշով
Կը շօշափէն փիղը խնամով:
Դուրս գալէ վերջ, մէկիկ մէկիկ
Փոխանակեն իրենց կարծիք,
Առաջինը՝ որ աճագին
Ականջը բռնած էր փղին,
Կըսէ, «փիղը կը նմանի
Մի կաչիէ մեծ տոպրակի:»
«Խե՞նդ ես, ի՞նչ ես,» պատասխանէ
Այն որ փղին կող զննած է,
«Փիղը խոշոր անասուն է
Եւ մի մեծ պատի նման է,»
Ու երրորդին կողմ դառնալով
Կը հարցնէ թէ՝ «այնպէս չէ՞:»
«Ո՛չ, ո՛չ,» կըսէ երրորդն անդին
Որ գրկած էր ոտքը փղին.
«Ես քննեցի այդ կենդանին
Դա նման է ծառի կոճղին:»
Ջորրորդ կոյրը՝ որ մեծ փղին
Պոչը սեղմած էր չատ ուժգին,
«Ի բա՛ց, ի բա՛ց,» կաղաղակէ
«Դուք ինչ գիտէք, փիղն ի՞նչ է,
Պէտք է որ դուք համաձայնիք
Ամենքդ ալ ինձ պէս խորհիք.
Փիղը ամենէն աւելի
Կը նմանի հաստ չուանի:»
Անկէ ի վեր կոյր մարդիկը,
Իւրաքանչիւրն իւր կարծիքը,
Համառութեամբ կը պաշտպանէ,
Թէ պատ կամ ծառ կամ տոպրակ է,
Եւ կամ ամենէն առատաոց՝
Թէ փիղը մի հաստ չուան է:

Ա.

## ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻ Ց՚ՈՒՍԻՄԹՐՐ

Արդիւնք Հանգանակութեանց:

[Շար. տե՛ս Արարատ Թիւ 13.]

### ՑՈՒՑԱԿ Թ.

| | | |
|---|---|---|
| Գումար | $ 3857 | 30 |
| Աստուր Գրիգորեան | | 50 |
| » Գաբրիէլեան | | 50 |
| Մուսեխ Մաեարեան | | 50 |
| Գրիգոր Եղիաեան | | 50 |
| Պետրոս Կարօեան | | 50 |
| Սարգիս Գրիգորեան | 2 | |
| Եղիա Նաճարեան | 1 | |
| Աստուածատուր Ցովսէփեան | 1 | |
| Պետրոս Ասլանեան | | 25 |
| Նազարէթ Մուսեխեան | | 50 |
| Կիրակոս Խաչատուրեան | | 50 |
| Թորոս Տօնապետեան | 2 | |
| Մինաս Խաչատուրեան | 1 | |
| Մ. Գրիգոր Գէորգեան | 1 | |
| Աստուածատուր Պէկզատեան | 1 | |
| Կիրակոս Ցովհաննէսեան | 2 | |
| Մկրտիչ Սահաթճեան | 1 | |
| Գաբրիէլ Կէմիճեան | 1 | |
| Խայաճան Դանիէլեան | 1 | |
| Ցովհաննէս Տէր Միքայէլեան | 2 | |
| | $ 3877 | 05 |

### ԼՕՐԷՆՍ

| | | |
|---|---|---|
| Մուսեխ Սարգիսեան | | 50 |
| Աւետիս Սահակեան | | 50 |
| Գրիգոր Մուչօեան | | 25 |
| Եղիազար Ցովհաննէսեան | | 50 |
| Սահակ Ցովսէփեան | | 50 |
| Խաչատուր Մուչօեան | | 25 |
| Սարգիս Աբգարեան | | 25 |
| Գրիգոր Պետրոսեան | | 50 |
| Պաղտասար Առաքելեան | | 50 |
| Ցակոբ Տէր Ցովհաննէսեան | 1 | |
| Թաթիրոս Վարդապետեան | 1 | |
| Կարապետ Պուլուտեան | 1 | |
| Գէորգ Եաղուպեան | | 50 |
| Մարտիրոս Զաքարեան | | 50 |
| Տէտէ Ցարութիւնեան | | 50 |
| Սարգիս Կարապետեան | | 50 |
| Մանուկ Սարգիսեան | | 20 |
| Զաքար Երանոսեան | | 50 |
| Վարդերես Թաթեան | 1 | |
| Զաքար Տէր. Պօղոսեան | 1 | |
| Առաքել Թաչճեան | 2 | |
| Աւագ Շահպազեան | | 50 |
| Ոսկիհան Տէր Մարկոսեան | 1 | |
| Գրիգոր Պէրպէրեան | 1 | |
| Մարտիրոս » | 1 | |
| Թովմաս Համբարձումեան | 1 | |
| Ցակոբ Սըվաճեան | 1 | |
| Առաքել Վարդանեան | | 50 |
| Ցարութիւն Գրիգորեան | | 50 |
| Սրապ Ցովհաննէսեան | 1 | |
| Պաղտասար Պօղիկեան | | 50 |
| Գրիգոր Մովսէսեան | | 25 |
| Ահարոն Պետրոսեան | | 50 |
| Փոխադրելի | $ 3770 | 25 |

| | | |
|---|---|---|
| Փոխադրեալ | $ 3770 | 29 |
| Խաչատուր Օհանեան | 2 | |
| Ցակոբ Խաչատուրեան | 1 | |
| Ցաւութիւն Միքայէլեան | 1 | |
| Մանուկ Ասատուրեան | 1 | |
| Ցակոբ Պապաեան | | 50 |
| Մանուկ Պաղտիկեա | | 50 |
| Պետրոս Շահպազեան | 1 | |
| Պօղոս Գրիգորեան | 1 | |
| Պարսամ Տիրատուրեան | 1 | |
| Աստուածատուր Մ. Խչտրեն. | 1 | |
| Պետրոս Սըվաճեան | 1 | 50 |
| Ցովհաննէս Վալիկեան | 1 | |
| Կարապետ Պարսամեան | 1 | |
| | $ 3912 | 75 |

### ՄՕԼՏԸՆ

| | | |
|---|---|---|
| Օհան Մկրտիչեան | 1 | |
| Սարգիս Կարօեան | 1 | |
| Մկրտիչ Բասօեան | 1 | |
| Արմենակ Կարապետեան | 1 | |
| Գրիգոր Զուխատարեան | | 50 |
| Օհան Գէորգեան | 1 | |
| Սահակ Թաթօեան | 1 | |
| Կարապետ Մ. Ասատուրեան | 1 | |
| Գրիգոր Կ. Գասպարեան | 1 | |
| Պետրոս Թաթօեան | 1 | |
| Պետրոս Սահակեան | | 50 |
| Մուսեխ Հալաճեան | | 10 |
| Ցովհաննէս Կուկուզեան | 1 | |
| Եղիազար Թաթօեան | 1 | |
| Կարապետ Ապունեաւ | | 50 |
| Ցովհաննէս Կիրակոսեան | 1 | |
| Առաքել Տէր Ցարութիւնեան | | 50 |
| Աւետիս Խայաճանեա | 2 | 50 |
| Մանուկ Գույումճեան | 2 | |
| Աստուածատուր Փէրփէրեան | | 50 |
| Սարգիս Մարտիրոսեան | | 50 |
| Եղիազար Հայրապետեան | 2 | 50 |
| Մկրտիչ Ճաֆէրեան | 1 | |
| Սարգիս Թէրզեան | 1 | |
| Աւետիս Նաճարեան | 1 | |
| Աւետիս Կէօլճիւքեան | | 50 |
| Սարգիս Տէր Կարապետեան | | 50 |
| Ցովհաննէս Սամուէլեաւ | | 25 |
| Սարգիս Աչճեան | 2 | |
| Ցարութիւն Սիրունեան | | 50 |
| Պաղտասար Աղօեան | 1 | |
| Պօղոս Պետրոսեան | | 55 |
| Մարգար Շահպազեան | | 50 |
| Գրիգոր Զուլճեան | 2 | |
| | $ 3945 | 45 |

### ԼԻՆ

| | | |
|---|---|---|
| Սարգիս Մազմանեան | | 50 |
| Աստուածատուր Այվազեան | 1 | |
| » Խաչատուրեն. | | 25 |
| Թորոս Մուչօեան | | 25 |
| Կարապետ Ղազարեան | | 25 |
| Գրիգոր Սարգիսեան | | 25 |
| Մարտիրոս Թոփալեան | | 25 |
| Մանուկ Ապաւլեան | | 25 |
| Վարդան Օհանեան | | 25 |
| Ցակոբ Ջատուրեան | | 50 |
| Գումար | $ 3949 | 20 |

[Շարունակելի]:

## ԱՆԳՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ։ [*]

### ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ։

#### ՅՕԴ.

Անորոշ յօդն է a (է) մէկ, մը։ Ձայնաւորով կամ անձայն h ով սկսող բառից առջեւ կըլլայ an (էն)։

Օրինակ.—

A father (է ֆատհ՛ըր) հայր մը.
A mother (է մըտհ՛ըր) մայր մը.
A child (է չայլտ) տղայ մը.
A horse (է հօ՛րս) ձի մը.
An animal (էն ան՛իմըլ) անասուն մը.
An evening (էն իվ՛նինկ) երեկոյ մը.
An island (էն այլ՛էնտ) կղզի մը.
An object (էն օպ՛ճէքդ) առարկայ մը.
An umbrel-la (էն ըմպրէլ՛լա) հովանոց մը.
An hour (էն ա՛ուր) ժամ մը.
An honest man (էն օն՛էսթ մէն) արդար մարդ մը.

Որոշեալ յօդն է the. Ձայնաւորով սկսող բառից առջեւ կարտասանուի (տհի), բաղաձայնով սկսող բառից առջեւ՝ (տհը)։

Օրինակ.—

The father (տհը ֆատհ՛ըր) հայրը.
The mother (տհը մըտհ՛ըր) մայրը.
The child (տհը չայլտ) տղան.
The animal (տհի ան՛իմըլ) անասունը։

#### ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ՈՃԵՐ.

Անորոշ յօդ.—

I am an Armenian (այ էմ էն Արմին՛իըն) ես Հայ եմ.

When a child (հուէն է չայլտ) տղայութեան ատեն.

Once a week (ուանս է ուի՛ք) շաբաթը մի անգամ.

Many times a year (մէնի թայմզ է եիըր) տարւոյն մէջ շատ անգամներ.

Six cents a yard (սիքս սէնց է եարտ) եարտը վեց սէնթի.

At a distance (էթ է տիսթ՛ընս) հեռուէն.

He did it in a passion (հի տիտ իթ ին է բաշ՛ըն) բարկութեան միջոցին ըրաւ զայն.

He was in a hurry (հի ուօզ ին է հըր՛րի) նա կաճապարէր.

They made a fool of him (տհէյ մէյտ է ֆու՛լ օվ հիմ) զինքը խենդի տեղ դրին.

Half an hour (հաֆ էն ա՛ուր) կէս ժամ.

Such a man (սըչ է մէն) այսպիսի մարդ մը.

It is quite a different thing (իթ իզ քուայթ՛ է տիֆ՛ըրէնթ թհինկ) բոլորովին տարբեր բան մ՚է.

He is as good a Christian as you (հի իզ էզ կուտ է Քրիս՛չըն էզ եու) նա քեզ չափ Քրիստոնեայ է։

Որոշեալ յօդ.—

He is taking the air (հի իզ թէյքինկ տհի էյր) նա օդ առնելու վրայ է.

Charles got the start (Չարլզ կօթ տհը սթարթ) Կարապետ առաջ սկսաւ

The sooner you will come the better (տհը սունըր եու ուիլ գըմ տհը պէթըր) որչափ շուտ գաս այնչափ աղէկ.

So much the worse (սօ մըչ տհը ուըրս) նոյնչափ գէշ.

All the world knows it (օ՛լ տհը ուը՛րլտ նօըզ իթ) բոլոր աշխարհ գիտեն զայն.

Dinner is ready (տին՛ըր իզ րէ՛տի) ճաշը պատրաստ է.

Do you go to town to morrow? (տու եու կօ թու թաուն թու մօր՛րօ՛°) վաղը քաղաք կիջնե՞ս.

He is still in bed (հի իզ սթիլ ին պէտ) տակաւին պառկած է.

Are those people coming from church? (ար տհօզ բիբ՛ըլ գըմինկ ֆրօմ չըրչ°) այդ մարդիկը եկեղեցիէ՞ կուգան։

[Շարունակելի։]

[*] Ահաւասիկ նոր միջոց մը Անգլիերէն ուսանելու. տարակոյս չունիմ որ ամէն ոք կը շնորհաւորէ ԱՐԱՐԱՏի այս ձեռնարկը. բայց պէտք է անկէց օգուտ քաղել. ի վերեւ դրուած դասը միայն բանալի մի է. պէտք է զայն դարձնել որ դուռը բացուի. եթէ հարցնես թէ ի՞նչի դուռը, պէտք է պատասխանեմ թէ — խելքիդ պտուկին։ Իմ սորվեցնել ուզածս պարզ Անգլիերէն խօսակցութիւն է պարզ Հայերէնով բացատրուած։

Ուշադրութեամբ կարդայ վերի դասը և ջանայ որ բառերուն ճիշդ արտասանութիւնը տաս, շեշտը իր պատշաճ տեղը դնելով։ Բառերը լաւ ուսիր և ոճերն ալ գոց ըրէ, այնպէս որ, ոճի մը ամբողջ բառերը միասին իբրեւ մի առանձին բառ միտքդ մնան, և երբ ուզես յիշել բառերը քեզ ներկայանան անընդատ Անգլիերէն կարդալ չգիտցողը կըրնայ Հայերէն գրուած արտասանութիւնը կարդալ. իսկ Հայերէն ալ կարդալ չգիտցողը, — հապա ան ի՞նչընէ — էհ, ան ալ կարդալ գիտցողի քթէն թող բռնէ և կարդացընել տայ։ Գալով այն ազգայնոց որոնց լեզուն չէ կարող դառնալ և բառ մը արտասանած ատեննին քթերնին բերաննին իրար կանցընեն, անոնց համար ալ եկուր վարժութիւն մը տամ. հիմայ, պարոն, ինծի հետ միատեղ հետեւեալ Հայերէն պարբերութիւնը կարդայ. —պատրա՞ստ ես, սկսէ՛,

Մեր պարտէզը կայ տասը ծանր տանձի ծառ, տասը ծանր տանձի ծառին ծայրը՝ տասը ծանր տանձ. ձեր պարտէզն ալ կա՞յ տասը ծանր տանձի ծառ, տասը ծանր տանձի ծառին ծայրը տասը ծանր տա՞նձ. —եղա՞ւ. հիմա, առանց կարդալու շուտ, շուտ բերանացի ըսէ այդ. հա՛ նայիմ տղաս, — մեր դարտէզը կայ տասը տանր ծանտի տառ, — Օ՛, օ՛, կեցիր, չեղաւ, նորէն ըսէ, ըսէ՛ տղաս ըսէ՛. կրկնէ՛ մինչեւ որ լեզուդ վարժուի. եթէ այս տանձին պատմութիւնը չիտակ ու շուտով ըսել սորվիս այն ատեն լեզուիդ ջիղերը աւելի դիւրաշարժ կըլլան և Անգլիերէնի կը պատկին։ Քիչ մը վարժութիւնը մեծապէս կը նպաստէ։ Մնա՛ք բարով, գալ շաբթու նորէն կը տեսնուիմք։

ԱՐԱՄ ԱՑՎԱՏ։

## ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

### ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԿԵՆՍԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ։

Հաստատեալ 1871։
Վիգթըր Պ. Հօլ, Հաստատող։

Վիգթըր Պ. Հօլ կուսուցանէ տարբեր ուտելեաց մտաց վերայ ունեցած արդիւնքը և կը կարողացնէ բարուքել ընտիր կերակուրներ գործածելով։

Ամեն անոնք որ մէկէ աւելի լեզուաց մէջ շահեկան են, այս վարժարանին միանալու են։

Առէ՛ք կենսաբանութիւն (Vitanomy) տետրակը 5 սէնթ։ — Անգլօ-Ամերիկեան լեզուաւ տպագրեալ։

Քարտուղարին գրասենեակն է, 1245 Wood st., Philadelphia, Pa.

Մ. Ս. Թ. ՆԱՀԻԿԵԱՆ,
ՈՒՍԹԸՐ, --- ՄԱՍ.

Ամենէն արժան գներով Փոխ-Գրեր կը տրուին Թուրքիոյ այլեւայլ մասանց վրայ և Եւրոպիոյ ամէն կողմերը ապահովեալ դրամատանց միջոցաւ։ Ութն տարուան փորձառութիւն։ Կեդրոնատեղիք ի Քարբերդ և ի Կոստանդնուպօլիս։ Կը վաճառուին նաև շոգենաւի տոմսակներ Եւրոպիոյ այլեւայլ մասանց վրայ և Թուրքիոյ բոլոր նաւահանգիստներէն Թրիէսթէ ի ճամբով մինչ ի Նիւ Եօրք, խիստ արժան գներով։ Մասնաւոր ուշադրութիւն կը տրուի ամէն թղթակցութեանց։

M. S. T. NAHIGIAN,
WORCESTER, MASS.

ՖԼՕՏԻՆ ԵՒ ԹՀէՅՊԸՐԿ
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱՐԱՆ
411 Մէյն Փողոց.
Ուսթըր, Մաս.

Առաջին կարգի լուսանկարներ չափաւոր գներով։

FLODIN & THAYBERG,
411 Main St.,
WORCESTER. MASS.

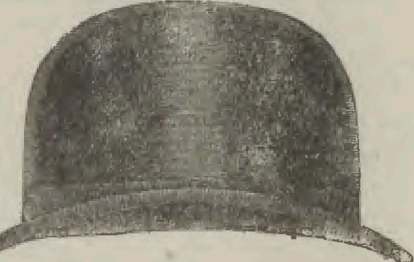

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆ "ԱՐՄԷՆԻԱ"
ՆԻՒ ԵՕՐՔ ԳԼԽԱՐԿԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
14 Ֆրօնդ Փողոց, Մէյն Փողոցի մօտ,
ՈՒՍԹԸՐ, ՄԱՍ.

Ամենալաւ գլխարկք ամենարժան գներով։ Մասնաւոր ուշադրութիւն կը տրուի Հայ յաճախորդաց։

If YOU WISH
TO Advertise
Anything
Anywhere
AT Any time
WRITE TO
GEO. P. ROWELL & CO.
No. 10 Spruce Street,
NEW YORK.

## ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

ՏՊԱՐԱՆ
ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ
72 Իւնիվըրսիթի Բլէյս,
ՆԻՒ ԵՕՐՔ։

Սոյն տպարանի մէջ կը տպագրուին Հայերէն և Անգլիերէն լեզուներով ամեն տեսակ գործեր. ինչպէս են՝ գրեանք, տետրակներ, շրջաբերականք, առեւտրական ցուցակներ, նամակի թղթեր, պահարաններ, այցետոմսեր, առեւտրական տոմսեր, ընկերութեանց կանոնագրութիւններ են. Ամեն յաճախորդաց կատարեալ գոհունակութիւն կ՚երաշխաւորուի։ Փորձեցէ՛ք մեզ անգամ մը։

THE ARARADIAN PRINT,
No. 72 University Place,
New York.

### ԶԲԱՂՄԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ի գիտութիւն արգոյ հասարակութեան կը ծանուցուի որ զբաղման գրասենեակ մը բացուած է ի Թիւ 72 University Place, երկրորդ յարկ, ուր անգործ ազգայնոց զբաղմունք կը գտնուին համեստ պայմաններով։

Դիմելու ժամն է Ցէն մինչ 10ը առաւօտեան, բացի Շաբաթ օրերէն։

JOHN A. PHILLIPS & Co.,
No. 4 Dean St.,
Providence, R. I.

ԱՌ ԳՈՐԾԱՒՈՐՍ.---

Արժան գնով լաւ կօշիկ մը գնելու տեղն է

ՃՕՆ Ա. ՖԻԼԻՓՍ ԵՒ ԸՆԿ.,
Թիւ 4 Տին Փողոց,
Բրովիտէնս, Ռ. Ա.

Տեղեկութիւն կրնայ առնուիլ դիմելով նաեւ առ Ս. Ա. Սամուր,
Թիւ 107 Ֆէտէրալ Փողոց։

Mrs. Winslow's
Soothing Syrup.
ՏԻԿ. ՈՒԻՆՍԼՕԻ ՈՂՈՔԻՉ ՕՇԱՐԱԿԸ.

Յիսուն տարիներէ աւելի է որ Տիկին Ուինսլօի Ողոքիչ Օշարակը միլիոնաւոր մայրերէ կը գործածուի իրենց զաւակաց ակռայ հանելու ժամանակ։ Գիշերները կը խանգարուի՞ք և հանգստութիւննիդ կը վրդովուի՞ ակռայ հանելու ցաւէ հիւանդ, տառապող և լացող զաւակէ մը։ Եթէ այդպէս է, անմիջապէս Ակռայ Հանող Մանկանց համար «Տիկին Ուինսլօի Ողոքիչ Օշարակ»էն շիշ մը առէք։ Սորա արժէքը անհամար է։ Խեղճ պզտի տառապեալին անմիջապէս դարման մը պիտի ըլլայ։ Մայրե՛ր, ասոր վրայ կրնաք ապաւինիլ. բնաւ սխալ չի կայ։ Կը բժշկէ Փորլուծութիւն, կը կանոնաւորէ Ստամոքսը և Աղիքները, կը բժշկէ Աղեաց Խիթը, կը կակղցնէ Լինտերը, կընուազեցնէ բորբոքումն, և ամբողջ կազմուածքը կը կազդուրէ և կը զօրացունէ։ Ակռայ հանող մանկանց համար «Տիկին Ուինսլօի Ողոքիչ Օշարակը, ճաշակի հաճելի, և Միացեալ Նահանգաց մէջ ամէնէն հին և ամենալաւ բժշկուհի և անուցիչներէն մէկուն դեղագիրն է, և կը ծախուի աշխարհիս ամէն դեղագործներուն քով։ Իւրաքանչիւր շիշի գինն է քսան և հինգ սէնթ։ Ուզեցէք միայն,

"Mrs. Winslow's Soothing Syrup.";

## ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

### ՄԵԾԱԴԻՐ ՊԱՏԿԵՐ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ

Սրբոց Վարդանանց առ Տղմուտ գետով մղած պատերազմին մի լուսանկար պատկերն է սա ի Վիէննա լուսանկար Պր. Ն. Պ. Ասլանեանի արուեստարանէն ի լոյս ընծայուած։ Մեծութիւնն է 24×30 մատնաչափ։

Բազմաշխատ Հայ արուեստագէտի մը սոյն ճաշակաւոր և հիանալի գործն որ միակ է իւր տեսակին մէջ, Ամերաբնակ ազգայնոց ուշադրութեանն կը յանձնարարեմք։

Ամենայարմար առարկայ մը է որ և է տան (home) դահլճին մէջ կախելու։

Տեսնել ուզողք, կրնան դիմել Արարատի խմբագրատունը։

Սոյն պատկերներէն միայն սահմանեալ թիւ մը կը գտնուի խմբագրութեանս քով, որք Միացեալ Նահանգաց մէջ գտնուած միակ օրինակներն են։

Գինն է 30 Ֆրանգ, կամ 6 տօլար. փոխադրութեան ծախքը գընողին վրայ է։

Կը հրաւիրեմք գեղարուեստի ճաշակ ունեցող և Ազգային փառաց նախանձախնդիր Ազգայինս քննել Հայ արուեստագէտի մը սոյն նշանաւոր գործն։

Ի նպաստ Հ. Ե. Թ. Միութեան կը ծախուին, Րաֆֆիի սոյն պատկերի խոշորադիրը տասն և մէկ ու կէս ինչ երկայն, և ութը ու կէս ինչ լայն։ Միայն տասը սէնթ։

Գումգափուի դէպքի հերոսներու պատկերները, Յարութիւն Ջանգուլեան և Կէմ Ալմաղ Մանուկ, զոյգը 5 սէնթի։

Գնել փափաքողները պէտք են դիմել Միութեանս Թանգարանապետին կամ նորա գործակալաց. և կամ ԱՐԱՐԱՏ Լրագրի խմբագրատանը։ (Փօստի ծախքը մեր վրայ է։)

Պ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ
Թանգարանապետ։

No. 779 2nd Ave. New York City.

### ԸՆՏԻՐ ՀԱՅԿԱԶՈՒՆՔ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՒԵԼԵԱԼ ԵՒ ՃՈԽԱՑԵԱԼ ԵՒ ԶԱՐԴԱՐԵԱԼ ԸՆՏԻՐ ՊԱՏԿԵՐՕՔ։

—o—

Գրքոյկս կը բաղկանայ 16 մեծադիր թերթերէ, տպագրութիւնը նորաձոյլ տառերով և ընտիր թղթի վրայ է. 27 նոր, գեղեցիկ և նուրբ փորագրութեամբ պատկերներ՝ կը զարդարեն գրքուկիս էջերը, որք կը յիշեցնեն և կը զարթուցանեն Հայ մանկտւոյ սրտից և երակաց մէջ ազգութեան ոգին և եռանդը, և կը յորդորեն զիրենք նմանիլ իրենց Հարց

Բաժանորդութեան գինն է 4 Փր. (80 սէնթ՝) կանխիկ վճարելի. տըպուած թերթերն առանձին առանձին կ՚ուղարկուին իւրաքանչիւր բաժանորդաց։ Այն անձինք՝ որք 12 օրինակէ աւելի կառնուն մի անգամով, և կամ Դպրոցներ՝ որք կուզեն իրենց համար զանազան օրինակք՝ նոցա յատուկ և գգալի զեղչ կը շընորհուի։ Բաժանորդութեան գրուիլ ցանկացողք դիմեն հետեւեալ հասցէիւ

DIRECTION
DE L'IMPRIMERIE ARMENIENNE
VENISE, St. LAZARE.

### ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՐԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ

Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«Հայոց Հայրենասիրական Միութեան հրատարակած այս Վարդապետարանի մէջ համառօտ կերպով բացատրուած է թէ իւրաքանչիւր Հայրենասէր Հայ ի՛նչ փափաքներ պէտք է ունենայ և ի՛նչ պարտքեր ունի կատարելու.

Մէկ անգամէն 50 օրինակ ծախու առնողին կը ղրկուի 5 Փրանգով։ Հատին գինն է 15 սանթիմ։

Դիմել M. Portoukalian, redacteur du journal ARMENIA, Marseille, France։

## ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

### ՄԱՄԼՈՅ ՏԱԿ

ՆՈՐ
ԵՐԳԱՐԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ
ԿԱՄ
ՔՆԱՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ։

Սոյն գրքուկը հաւաքածոյ մի է ամեն ազգային երգերու որք գիտցուած են ի Թուրքիա և 'ի Ռուսաստան, պիտի բաղկանայ երկու հարիւրէ աւելի ութժամեալ երեսներէ, և պիտի ըլլայ մինչեւ հիմայ տըպուած ազգային երգարաններու ամենէն ընդարձակն, ընտիր թղթի վրայ մաքուր տպագրութեամբ։

Վաղընդփոյթ ի լոյս պիտի ընծայուի Արարատեան տպարանէն։

Միայն սահմանեալ թուով օրինակներ պիտի տպուին առաջին տըպագրութեան համար։ Ստանալ ուզողք պարտին այժմէն իմացնել լըրագրիս խմբագրութեան։

Իւրաքանչիւր օրինակի գինն է 50 սէնթ, կամ 2 Փր. 50 սանթիմ, (բօսթի տուրքէ ազատ,) կանխիկ վճարելի։

Տասն օրինակ կամ աւելի գընողներու համար հարիւրին տասն զեղչ կըլլայ։

### ՆՄՈՅՇՆԵՐ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ ԳՐԱԾ ՈՏԱՆԱՒՈՐՆԵՐԷՆ

Հեղինակին զանազան քաղաքների մէջ և զանազան տպաւորութիւնների տակ գրած Հայրենասիրական ոտանաւորներու նմոյշների ամփոփում մ՚է սոյն տետրակը, որ կը պարունակէ նաև տեղեկութիւններ թէ այդ ոտանաւորներ ի՛նչ տպաւորութիւնների տակ ներշնչուելով գրուած են։ Գինն է 15 սանդիմ։

Դիմել M. Portoukalian, redacteur du journal ARMENIA, Marseille, France։

## ՀԱՆԴԻՍԱՐԱՆՔ

ԲԱԶՄԱՎԷՊ
Ամսաթերթ
ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ.
ԽԹ. Տարի.

Տարեկան բաժանորդագինն է 10 Փր. (4 Րուբլի.) Հասցէն՝
Redaction de la Revue "Basmavep," St. Lazare, Venise, Italie.

ՄՈՒՐՃ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԱՄՍԱԳԻՐ
Գ. տարի.

Տարեկան բաժանորդագինն է 10 Րուբլի. Հասցէն՝
Redaction de la Revue "Mourtch," Tiflis, Russie.

ԱՐՄԷՆԻԱ
Հունգարերէն Ամսաթերթ
ՊԱՏՄԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ.
Բ. ՏԱՐԻ.

Տարեկան բաժանորդագինն է 10 Ֆր. Հասցէն՝
Szongott Kristoff urnak,
Szamosujvar, Hongrie.

ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ
ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ.
Ե. ՏԱՐԻ.

Տարեկան բաժանորդագինն է 10 Ֆր. (4 Րուբլի.) Հասցէն՝
Redaction de la Revue "Hantess"
VII. Mechitaristengasse 4,
Vienne, Autriche.

ԱՐԱՔՍ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՀԱՆԴԷՍ
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ.

Տարեկան բաժանորդագինն է 3 Րուբլի. Հասցէն՝
Simeon Goulamiriantz,
Rue Stremianaja. M. No. 1
Log 15, St. Petersbourg, Russie.

THE ARARAT

ADVERTISING RATES.

| Inches. | 1 Month. | 3 Months. | 1 Year. |
|---|---|---|---|
| 1 | $ 2.00 | $ 5.00 | $16.00 |
| 2 | 3.50 | 8.00 | 25.00 |
| 3 | 5.00 | 11.00 | 35.00 |
| 4 | 6.00 | 14.00 | 45,00 |
| 5 | 7.00 | 17.00 | 55.00 |
| 6 | 8.00 | 20,00 | 65.00 |
| 7 | 9.00 | 23.00 | 75.00 |
| 8 | 10.00 | 26.00 | 85.00 |
| ½ Col. | 11.00 | 29.00 | 95.00 |
| 1 Col. | 20.00 | 55.00 | 180.00 |

Per Line (Agate) 15 cents each issue.

☞ The above prices are for the first and last pages only. Ten per cent additional for the third page, next to reading matter.

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ
ՆԻՒ ԵՕՐՔ։